

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

08 דצמבר 2010

ת"צ 12675-12-10 סידי נ' קנית השלום
השקעות בע"מ ואח'

אישור פתיחת תיק

مصادقة على تسجيل قضية

ניתן אישור כי כיום (נُصادق بهذا بأنه في يوم) 08 דצמבר 2010 בשעה (الساعة) 11:10 נפתח בבית משפט זה (سجلت في المحكمة قضية تحمل الرقم) ת"צ 12675-12-10 סידי נ' קנית השלום השקעות בע"מ ואח'.

יש להמציא את כתב הטענות הפותח לבעלי הדין שכנגד, בתוך 5 ימים, בדואר רשום עם אישור מסירה, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת.

عليك تسليم لائحة الأديعاء للطرف الآخر خلال 5 ايام بالبريد المُسجل مع وصل تبليغ إلا إذا أمرت المحكمة غير ذلك.

פסקי דין והחלטות מתפרסמים באתר האינטרנט של מערכת כתי המשפט בכתובת www.court.gov.il

המבקש:

סידי אורן שמשון ת.ז. 036389104
ע"י ב"כ עו"ד אבנר גבאי (מ.ר. 20227)
מרחוב הרעות 7 כפר סבא
טל: 7664665 - 077 ; פקס: 2740912 - 072

ו/או ע"י ב"כ עו"ד ניצן גדות
רדעי-גדות, משרד עו"ד
קפלן 17 תל-אביב 64734
טל: 03-6969978 ; פקס: 03-6969980

נגד

המשיבות:

1. קנית השלום השקעות בע"מ ח-פ 511633158
2. קניון מרכז עזריאלי (יזום וניהול) בע"מ ח-פ 511676876
3. חניון מרכז עזריאלי בע"מ ח-פ 511686206
שלושתן ממרכז עזריאלי 1, תל אביב 67021

בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית

לפי הוראת סעיף 3(א) והוראת סעיף 1 לתוספת השניה
לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת כדלקמן:

(א) לאשר את התביעה אשר מוגשת ביחד עם בקשה זו במסגרת התיק העיקרי (להלן: "התובענה"), כתובענה ייצוגית, בהתאם לתוראות חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות").

(ב) להורות על מתן סעדים כמפורט להלן בבקשה זו.

ואלו נימוקי הבקשה:

מבוא ורקע עובדתי

1. כוונת המחוקק להגן על כבודם, חירותם וזכותם של אנשים עם מוגבלות להשתתף באופן שוויוני ופעיל בחברה בכל תחומי החיים, באה לידי ביטוי במספר דברי חקיקה, אשר העיקרי שבהם הוא חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח – 1998 (להלן: "חוק השוויון לאנשים עם מוגבלות").
2. אחת ממטרותיו העיקריות של חוק השוויון לאנשים עם מוגבלות, היא לתת מענה הולם לצרכיהם המיוחדים של אנשים עם מוגבלות, במטרה לאפשר להם לחיות את חייהם בעצמאות מרבית, בפרטיות ובכבוד, תוך מיצוי מלוא יכולותיהם.
3. על מנת שכוונת חוק השוויון לאנשים עם מוגבלות לא תהפוך לסיסמא ריקה מתוכן, עיגן המחוקק מספר זכויות לאנשים עם מוגבלות.
4. קבוצה גדולה של אנשים עם מוגבלות פיסית היא קבוצת הנכים בישראל. חוק חניה לנכים, תשנ"ד – 1993 (להלן: "חוק חניה לנכים"), פוטר נכים המחזיקים תג חניה לנכה מתשלום בעד חניה במקום ציבורי, שהגישה הנגישה היחידה אליו לאדם עם מוגבלות היא דרך חניה במקום ציבורי הכרוכה בתשלום.
5. דא עקא: המשיבות מפרות באורח גס ובוטה את הוראות הדין ומחייבות עשרות אלפי נכים, לרבות נכי צה"ל, נפגעי פעולות איבה ונכים ניצולי שואה בתשלום דמי חניה בחניון קניון עזריאלי בתל אביב, כמפורט להלן.
6. התובענה הייצוגית היא, בראש ובראשונה כלי לקידום אינטרסים ציבוריים (ראה דברי ההסבר להצעת חוק תובענות ייצוגיות, עמ' 257, הצעות חוק, 234 מיום 26 בינואר 2006). קידום השתלבותם של אנשים בעלי מוגבלות בחברה הישראלית והגנה על זכויותיהם, הם אינטרסים של החברה הישראלית בכללותה. ניהול התובענה דנא בדרך של תובענה ייצוגית, מהווה אמצעי אכיפה יעיל, הולם וראוי לאכיפת זכותם של חברי הקבוצה ולהרתעת המשיבות ולהרתעת גופים אחרים הפוגעים בזכויותיהם של אנשים עם מוגבלות.
7. אישור התובענה דנא כייצוגית עולה בקנה אחד עם מטרותיו של חוק תובענות ייצוגיות, שעניינן אכיפת הוראות הדין והרתעה מאכיפתו, והוא יסייע בהגשמת תכליותיו של חוק השוויון לאנשים עם מוגבלות ולהגשמת תכליותיו של חוק חנייה לנכים.

א. הצדדים להליך

8. בשנת 2002 נפגע המבקש בתאונת דרכים קשה, ומאז הוא מתנייד באמצעות כיסא גלגלים. למבקש נקבעה נכות בשיעור של 105%.
- העתק מתג החניה לנכה שהונפק למבקש מצורף לתצהירו בנספח 1.
9. שלוש המשיבות הן חברות בנות בשליטה ובעלות מלאה של חברת "קבוצת עזריאלי בע"מ, חברה ציבורית שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב.
10. המשיבה 1 (להלן: "קניית השלום") היא בעלת זכויות החכירה וההחזקה בנכס הידוע כקניון עזריאלי בתל אביב (להלן: "קניון עזריאלי" או "הקניון"). זכויות החכירה של קניית השלום בקניון מסתיימות בשנת 2195.
11. המשיבה 2 (להלן: "עזריאלי יזום וניהול") היא החברה המתפעלת והמנהלת את הקניון.
12. המשיבה 3 (להלן: "חברת החניון" או "חברת חניון עזריאלי") היא החברה שמנהלת ומתפעלת את החניון בקניון עזריאלי.
13. קניון עזריאלי ממוקם במרכז תל אביב, בצומת שהוא עורק תחבורה מרכזי הסמוך לעורקי התנועה הראשיים של תל אביב.
14. קניון עזריאלי נחשב לאחד הקניונים הגדולים בישראל. הקניון משתרע על 4 קומות בשטח כולל של כ-58,000 מ"ר, ומלבד חנויות מסחריות, בתי קולנוע ומסעדות יש בקניון חדר כושר, אולם כנסים ומשרדי נסיעות.
15. מלבד קניון עזריאלי, כולל מרכז עזריאלי גם שלושה בנייני משרדים (המשולש, העגול והמרובע), אשר באחד מהם (המרובע) מנוהל גם בית מלון.
16. החניון המשמש את הקניון ואת בית המלון הוא חניון תת קרקעי הכולל כ-3,200 מקומות חניה (להלן: "חניון עזריאלי").
17. חניון עזריאלי מהווה חלופת החניה הסבירה היחידה לבאי הקניון. מאחר שקניון עזריאלי ממוקם על עורקי תחבורה ראשיים, לא ניתן להחנות רכבים בצידי הכבישים הסמוכים לקניון.
18. הכניסה והיציאה מהחניון היא באמצעות שערים חשמליים, הנפתחים ביציאה רק לאחר העברת כרטיס המעיד על תשלום בעד החניה בחניון. בשערי היציאה מהחניון אין סדרנים או שומרים. התשלום בעד החניה מתבצע באמצעות עמדות תשלום ממוחשבות הממוקמות בקומות החניה ובקומה התחתונה של הקניון. לאחר התשלום בעמדת התשלום מופק כרטיס, באמצעותו ניתן לפתוח את שער היציאה החשמלי מהחניון.
19. מדי יום מבקרים בקניון עזריאלי עשרות אלפי אנשים, הנאלצים להשתמש בחניון עזריאלי.

20. חוק חניה לנכים פוטר נכים המחזיקים בתג חניה לנכה מתשלום בעד חניה במקום ציבורי, שהגישה הנגישה היחידה אליו לאדם עם מוגבלות היא דרך חניה במקום ציבורי הכרוכה בתשלום.
21. כפי שיבואר להלן, חרף הוראות הדין הברורות, חברת החניון גובה דמי חניה בניגוד לדין מנכים המחזיקים תג חניה לנכה.

ב. העובדות המצביעות על עילות תביעתו האישית של המבקש

22. המבקש מבקר בקניון עזריאלי מספר פעמים בשנה. בכל הפעמים שהמבקש ביקר בקניון עזריאלי הוא שילם דמי חניה, למרות שהוא מחזיק בתג חניה לנכה.
23. ביום 2 בדצמבר 2010 הגיע המבקש לקניון עזריאלי, על מנת לרכוש מוצר מסוים. המבקש החנה את רכבו בחניון הקניון.
24. המבקש סיים את ביקורו בקניון לאחר זמן קצר מבלי שרכש את המוצר שביקש.
25. כמו תמיד, המבקש שילם בעמדת התשלום המוצבת בקניון עזריאלי בעד החניה בחניון עזריאלי. התשלום ששילם המבקש בעד החניה בחניון עזריאלי באותו מועד הסתכם לסך של 12 ₪.
- העתק מהקבלה שקיבל המבקש בעד התשלום בחניה בחניון עזריאלי ביום 2 בדצמבר 2010 מצורף לתצהיר המבקש, התומך בבקשה זו ומסומן **כנספת 2**.
26. **יובהר ויודגש כי היציאה מהחניון היא באמצעות שער אוטומטי, הנפתח רק לאחר הכנסת אישור התשלום בעד החניה בחניון. בסמוך לשערי היציאה מהחניון, או בעמדות התשלום, אין שלטים המבהירים, כי החניה לנכים היא ללא תשלום ואין כל שומר או סדרן, המאפשר פתיחת השערים האוטומטיים לנכים ללא תשלום.**
27. לאחרונה התברר למבקש, כי מאחר שהוא מחזיק בתג חניה לנכה הוא זכאי להחנות את רכבו בחניון קניון עזריאלי ללא תשלום.
28. **המשיבות מפרות את הוראות הדין, שכן הסדרי החניה והתשלום בעד חניה שנקבעו על ידן בחניון עזריאלי, אינם מאפשרים לחברי הקבוצה לממש את זכותם להחנות את רכבם בחניון עזריאלי ללא תשלום.**
29. **המשיבות אף אינן נותנות כל גילוי לזכותם של חברי הקבוצה, כהגדרתה להלן, שלא לשלם דמי חניה בעד החניה בחניון עזריאלי.**
30. לא זו אף זו: לא רק שהמשיבות אינן נותנות כל גילוי לזכותם של חברי הקבוצה להחנות את רכבם בחניון עזריאלי ללא תשלום, בעמדות התשלום בעד החניה בחניון עזריאלי כל אפשרויות קבלת כרטיס יציאה מהחניון הן אפשרויות בתשלום. לשון אחר- **בעמדות התשלום בעד החניה בחניון עזריאלי אין כל אפשרות של קבלת כרטיס יציאה ללא תשלום לנכה המחזיק בתג חניה לנכה.**

המשיבות מפרות את הוראות חוק החניה לנכים ואת הוראות חוק השוויון לאנשים עם מוגבלות

31. סעיף 24 לחוק חניה לנכים מעגן במפורש את הפטור לאנשים עם מוגבלות מדמי חניה במקום ציבורי.

"פטור מתשלום בעד חניה במקום ציבורי

מקום ציבורי שהגישה הנגישה היחידה אליו לאדם עם מוגבלות היא דרך חניה במקום ציבורי הכרוכה בתשלום, תחול על המפעיל או על המחזיק של המקום הציבורי חובה לשלם בעד חניה במקום האמור, בשל האדם עם המוגבלות, ככל שנדרש לאדם כאמור מקום חניה; לענין סעיף זה-

"אדם עם מוגבלות" – כהגדרתו בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998;

"מקום ציבורי" – כהגדרתו בסימן ג' לפרק ה'1 בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות;

"תשלום" – לרבות שיפוי בעד תשלום".

32. בשל לקותו הפיסית, המבקש עונה על הגדרת "אדם עם מוגבלות" הקבועה בסעיף 5 לחוק השוויון לאנשים עם מוגבלות בהאי לישנא:

"אדם עם מוגבלות" - אדם עם לקות פיסית, נפשית או שכלית לרבות קוגניטיבית, קבועה או זמנית, אשר בשלה מוגבל תפקודו באופן מהותי בתחום אחד או יותר מתחומי החיים העיקריים."

33. המבקש הוכר כנכה בשיעור של 105% וברשותו תג חניה לנכה. נזכיר ונדגיש כי המבקש נפגע באורח קשה בתאונת דרכים והוא נאלץ להתנייד באמצעות כסא גלגלים.

34. קניון עזריאלי וחניון עזריאלי הם מקום ציבורי כהגדרת מונח זה בחוק השוויון לאנשים עם מוגבלות.

35. סימן ג' לפרק ה'1 בחוק השוויון לאנשים עם מוגבלות, מגדיר את המונח "מקום ציבורי" בזו הלשון:

19. מקום ציבורי - מהו (תיקון: תשס"ה)

בסימן זה ובסימן ה' -

"מקום ציבורי" - אחד מאלה:

(1) מקום או חלק ממקום, המפורט בתוספת הראשונה, העומד לשימוש של כלל

הציבור או חלק בלתי מסוים ממנו;

(2) מקום שבו ניתן שירות ציבורי כהגדרתו בסעיף 19;

36. קניון עזריאלי וחניון עזריאלי, הם מקום ציבורי לפי כל אחת משתי החלופות הקבועות בסעיף 19?
לחוק במבואר לעיל.

37. התוספת הראשונה לחוק השוויון לאנשים עם מוגבלים מפרטת שורה ארוכה של מקומות המוגדרים כציבוריים, אשר הרלבנטיים לענייננו הם סעיפים קטנים 2, 11, 14, 16, 17, ו-20 לתוספת:
" (2) אולם הרצאות, מרכז כנסים, אולם שמחות, גן אירועים, מרכז קהילתי, מועדון או כל מקום, המשמש להתכנסות;

(11) בית קולנוע, תיאטרון, אולם מופעים, דיסקוטק, אצטדיון או כל מקום המשמש למופעים ולבידור באופן קבוע או זמני.

(14) גן... או כל מקום המשמש לבילוי ופנאי.

(16) חניון, מסוף נמל, תחנת אוטובוס, תחנת מוניות, תחנת רכבת, או כל מקום המשמש לתחבורה ציבורית, ולענין נגישות המקום הציבורי - למעט תחנות, נמלים ומקומות כמשמעותם בפרק ה';

(17) מסעדה, בית קפה...

(20) מרכול, מכולת, סופר מרקט, מקום למכירת מזון, חנות, כלבו, מרכז קניות, קיוסק, שוק או כל מקום המשמש לקניות או השכרת ציוד."

38. אין מחלוקת כי קניון עזריאלי מהווה, בין היתר, מקום להתכנסות, מרכז קניות, מקום המשמש לבילוי ופנאי, מנוהלים בו בתי קפה, מסעדות, בתי קולנוע, הוא מקום המשמש לקניות ומשכך הוא נכנס לכל אחת מהחלופות המנויות בסעיפים 11, 14, 17 ו-20 לתוספת הראשונה לחוק השוויון לאנשים עם מוגבלות.

39. אין מחלוקת כי חניון עזריאלי הוא חניון המשמש את הציבור הרחב והוא פתוח לציבור הרחב, משכך הוא נכנס לחלופה המפורטת בסעיף 16 לתוספת הראשונה לחוק השוויון לאנשים עם מוגבלות.

40. זאת ועוד: השירות שניתן בקניון עזריאלי הוא "שירות ציבורי" ומשכך קניון עזריאלי הוא מקום ציבורי גם לפי החלופה השניה הקבועה בסעיף 19 לחוק השוויון לאנשים עם מוגבלות. "שירות ציבורי" לענייננו מוגדר בסעיף 19 לחוק השוויון לאנשים עם מוגבלות:

19. שירות ציבורי - מהו (תיקון: תשס"ה)

בסימן זה ובסימן ה' -

"שירות ציבורי" - אחד מאלה:

(1) שירות הניתן לציבור או לחלק בלתי מסוים ממנו בידי גוף ציבורי או במקום ציבורי כהגדרתו בסימן ג';

(2) שירות מהשירותים המפורטים בתוספת השניה המיועד לכלל הציבור או לחלק

בלתי מסוים ממנו;

41. השירות הניתן בקניון עזריאלי הוא שירות הפתוח לציבור הרחב.
42. לא זו אף זו: בין השירותים המפורטים בתוספת השניה לחוק השוויון לאנשים עם מוגבלות, נכללים שירותי מסחר, תרבות ובידור. לא תיתכן מחלוקת כי בקניון עזריאלי ניתנים שירותי מסחר, תרבות ובידור.
43. העולה מן המקובץ הוא, כי קניון עזריאלי הוא מקום ציבורי, כהגדרת מונח זה בחוק השוויון לאנשים עם מוגבלות.
44. קניון עזריאלי נחשב למרכז הבילוי, פנאי וקניות מהגדולים במדינה. הקניון ממוקם על צירי תחבורה ראשיים, שלא ניתן להחנות רכבים בצידם (דרך מנחם בגין ודרך השלום), ומשכך הגישה הנגישה הסבירה היחידה אליו היא דרך החניון המופעל בו על ידי חברת חניון עזריאלי. הכניסה והיציאה מהקניון באמצעות כלי רכב אפשרית רק לאחר תשלום דמי החניה בעמדות תשלום החניה בקניון ובחניון.
45. חובת התשלום בעד החניה עבור נכה היא של מחזיק או מפעיל המקום הציבורי. קנית השלום היא המחזיקה ובעלת הזכויות בקניון ובחניון, עזריאלי יזום וניהול היא החברה המנהלת ומתפעלת את הקניון. חברת החניון היא החברה המפעילה ומנהלת את החניון, משכך שלוש המשיבות, ביחד ולחוד, חייבות לאפשר למבקש ולחברי הקבוצה להחנות את רכבם בחניון עזריאלי ללא תשלום.
46. אין כל מחלוקת כי המשיבות הן אלו הקובעות את הסדרי החניה בחניון עזריאלי.
47. העולה מן המקובץ הוא, כי המשיבות הפרו את חובותיהן מכוח חוק חניית נכים וגבו מחברי הקבוצה, כהגדרתה להלן, דמי חניה שלא כדין.

הפרת חובה חקוקה

48. חיובם של חברי הקבוצה בדמי חניה, בגין החניה בחניון עזריאלי, עולה כדי עוולת הפרת חובה חקוקה, כהגדרתה בסעיף 63 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש).
49. סעיף 4ב לחוק חניה לנכים מחיל על המשיבות חובה מפורשת לפטור את חברי הקבוצה מתשלום בעד חניה בחניון עזריאלי, או לחילופין לשפות אותם בעד תשלום דמי החניה.
50. סעיף 4ב לחוק חנית נכים הוא חיקוק, אשר לפי פירושו הנכון, נועד לטובתם ולהגנתם של אנשים הלוקים בנכות פיזית, לרבות המבקש וכל חברי הקבוצה ללא יוצא מן הכלל.
51. הפרת החובה החקוקה גרמה למבקש ולכל אחד ואחד מחברי הקבוצה נזק ממון, בשווי דמי החניה שכל אחד ואחד שילם בעד החניה בחניון עזריאלי. נזקו האישי הכולל של המבקש הוא סך של 1,612ש"ח, כמבואר להלן.

52. הפרת החובה החקוקה מייצרת למשיבות רווחים רבים, להם הן אינן זכאיות.

53. נזקי המבקש ונזקם הכולל של חברי הקבוצה יפורטו בהמשך בקשה זו להלן.

עשיית עושר ולא במשפט

54. סעיף 1(א) לחוק עשיית עושר ולא במשפט, התשל"ט-1979 (להלן: "חוק עשיית עושר ולא במשפט") קובע כי:

"מי שקיבל שלא על פי זכות שבדין נכס, שירות או טובת הנאה אחרת (להלן-הזוכה) שבאו לו מאדם אחר (להלן-המזכה), חייב להשיב למזכה את הזכית..."

55. המשיבות מפיקות ממעשיהן ומחדליהן הפסולים טובת הנאה כספית, תוך שהן מתעשרות על חשבונם של חברי הקבוצה.

56. המשיבות גובות מחברי הקבוצה דמי חניה בניגוד להוראות הדין, ומשכך עליהן להשיבם לחברי הקבוצה.

57. לעניין זה יפים דברי כבוד השופט עמירם בנימיני בת.א (ת"א) 2537/06 דניאל פרחן נגד מולטילוק בע"מ (פורסם בנבו):

"בדברים אלו באה לידי ביטוי מטרה שלישית ונוספת של התובענה הייצוגית - לצד מטרת הפיצוי וההרתעה - והיא מודגשת היטב בפסיקת בתי המשפט בארה"ב: נטילת הרווחים הלא-חוקיים מידיהן של הנתבע (disgorgement of ill-gotten gains) ומניעת התעשרות שלא כדין (ראה ס. דויטש, "עשור לתובענה הייצוגית הצרכנית - סיכום ביניים ומבט לעתיד", שערי משפט ד(1) התשס"ה 9, 21, 32). פרופ' דויטש מדגיש במאמרו הנ"ל, כי המטרות של הרתעה והשבת הרווח הבלתי-חוקי הן העיקר בתובענות ייצוגיות, ולא הפיצוי האישי..."

58. המבקש יטען, כי מטרת חוק תובענות ייצוגיות, שעניינן אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו לא תתגשמה ללא נטילת הרווחים הבלתי חוקיים מידיהן של המשיבות. כיצד תורתענה המשיבות מלהמשיך ולהפר את הוראות הדין, אם הרווחים שצמחו להן עקב הפרת החוק יוותרו בידיהן?

הפרת הוראות חוק הגנת הצרכן

59. גביית דמי חניה על ידי המשיבות מחברי הקבוצה עולה כדי הטעיה על פי סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א - 1981 (להלן: "חוק הגנת הצרכן").

60. סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן מרחיב ומוסיף כי איסור ההטעיה חל על כל מעשה או מחדל:

”(א) לא יעשה עוסק דבר - במעשה או במחדל, בכתב או בעל פה או בכל דרך אחרת לרבות לאחר מועד ההתקשרות בעסקה - העלול להטעות צרכן בכל ענין מהותי בעסקה (להלן - הטעיה);”

61. המשיבות מטעות את חברי הקבוצה בעניין מהותי בעסקה הן במעשה והן במחדל.
62. הסדרי החניה והתשלום בעד החניה שנקבעו על ידי המשיבות, מטעים את חברי הקבוצה.
63. המשיבות לא הודיעו ואינן מודיעות לנכים נושאי תג חניה לנכה, כי הם פטורים מתשלום בחניון עזריאלי, ובכך הן מטעות את חברי הקבוצה בעניין מהותי לעסקה – מחיר השירות.
64. לא רק שהמשיבות אינן מודיעות לחברי הקבוצה, כי הם פטורים מתשלום בעד חניה על פי החוק, הסדרי החניה שנקבעו על ידי המשיבות, דהיינו כניסה ויציאה באמצעות שערים חשמליים, מבלי שיש סדרן או שומר ליד שער היציאה מהחניון, אינם מאפשרים לחברי הקבוצה לממש את זכותם שלא לשלם בעד החניה בחניון עזריאלי.
65. המבקש יוסיף ויטען כי, המשיבות מפרות אף את הוראות סעיף 3 לחוק הגנת הצרכן, האוסרות ניצול מצוקת הצרכן. בשל מוגבלותם הפיסית, נדרשים חברי הקבוצה להגיע לקניון בעיקר ברכבם הפרטי ולהחנות את רכבם בחניון עזריאלי. הסדרי היציאה מהחניון שנכפו על חברי הקבוצה על ידי המשיבות מהווים ניצול מצוקת חברי הקבוצה בניגוד להוראות הדין.
66. המשיבות מנצלות מצוקה זו במטרה לגבות מחברי הקבוצה תשלומים שהן אינן רשאיות לגבות על פי הוראות הדין.
67. המבקש וחברי הקבוצה הם צרכנים של המשיבות והם נזקקים לשירותיהם.

ד. נזקי המבקש ונזקי חברי הקבוצה

68. בשלב זה של התובענה די בכך שהמבקש הוכיח כי לכאורה נגרם לו נזק (סעיף 4 (ב) (1) לחוק). למבקש נגרם נזק ממוני, אשר שיעורו הוא דמי החניה ששילם למשיבה 3 החל ממועד כניסתו לתוקף של סעיף 4 לחוק חניית נכים.
69. המבקש מעריך כי הוא מגיע לקניון עזריאלי פעמיים בחודש בממוצע למשך כשעתיים בכל פעם. דהיינו המבקש שילם למשיבות בממוצע בעד 4 שעות חניה בכל חודש. מחיר החניה בחניון עזריאלי עומד על 12 ₪ לשעתיים, כך שנזקו האישי של המבקש הוא 24 ₪ לכל חודש.
70. סעיף 4 לחוק חניית נכים נכנס לתוקף ביום 7 באפריל 2005 ומשכך תקופת התביעה עומדת על 5 שנים וכשמונה חודשים, שהם – 68 חודשים. נזקו האישי הכולל של המבקש עומד, אם כן, על סך של 1,632 ₪ לכל תקופת התביעה. מטבע הדברים המבקש לא שמר קבלות בדבר החניה בחניון עזריאלי.

71. בקבוצה ייכלל כל מחזיק תג חניה לנכה ששילם דמי חניה בחניון עזריאלי החל מיום 7 באפריל 2005 ועד למועד בו יינתן פסק דין בתובענת המבקש, או עד למועד בו תפסקנה המשיבות את הפרות הוראות חוק חניית נכים כמבואר בבקשה זו.
72. המבקש יעריך את הנזק הכספי הכולל שנגרם לחברי הקבוצה בהתאם לנתונים וההערכות כמפורט להלן.
73. נכון לחודש נובמבר 2008 ישנם בישראל 87,756 נכים שהונפקו להם תגי חניה לנכים. למרבה הצער מאז חודש נובמבר 2008 נוספו לקבוצה חברים רבים נוספים.
- העתק ממסמך המפרט התפלגות נכים בעלי תג חניה, בהתאם למנפיק התג וסוג התג, שהוכן על ידי משרד התחבורה, מצורף לתצהיר המבקש **כנספח 3**.
74. **בין חברי הקבוצה ישנם נכים הסובלים מפגיעות גפיים חמורות, עיוורים, נכי מלחמה בנאצים, חולים שלקו במחלות עצבים, נפגעי פעולות איבה ונכי צה"ל.**
75. הכנסות חניון עזריאלי מדמי חניה ששילמו מבקרים מזדמנים במרכז עזריאלי בתל אביב בשנת 2008 מסתכמות לסך של- 19,083,000 ₪.
- ראה: חוות דעת שהוכנה לקניון עזריאלי לצורך תשקיף שפרסמה קבוצת עזריאלי בע"מ בחודש מאי 2010 ושצורפה לתשקיף האמור. העמוד הרלבנטי מהתשקיף מצורף לתצהיר המבקש **כנספח 4**.
76. על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בסוף שנת 2008 מספר כלי הרכב הפרטיים בישראל עמד על 1,875,765 כלי רכב.
- העתק העמוד הרלבנטי מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מצורף לתצהיר המבקש **כנספח 5**.
77. העולה מן האמור הוא, כי הכנסת חניון עזריאלי מכלי רכב לשנת 2008 עמדה במוצק על 10.17 ₪ לכלי רכב. בהנחה סבירה, לפיה מספר הפעמים שנכים בעלי תג חניה לנכה חונים בחניון עזריאלי אינו שונה מהממוצע, הרי שההכנסה שנבעה לחניון עזריאלי מחניית נכים בעלי תג חניה לנכה עמדה על סך של כ- 892,781 ₪ (10.17 ₪ במכפלת חברי הקבוצה). הנחה זו מקלה עם המשיבות, שכן נכים נזקקים לכלי רכבם בשיעור גבוה מהממוצע, בשל נכותם.
78. בהנחה כי נתוני שנת 2008 הם נתונים לשנה ממוצעת (בשנים 2007 ו-2006 הכנסות חניון עזריאלי מתניה היו נמוכות יותר, אך בשנים 2009 ו-2010 הן היו גבוהות יותר, מה גם שבשנים 2006 ו-2007 מספר כלי הרכב הפרטיים בישראל היה נמוך מזה של 2008), הרי שהנזק הכולל לחברי הקבוצה לתקופה שמיום 7 באפריל 2005 ועד לדצמבר 2010 מסתכם לסך שאינו נמוך מ- 5,059,093 ₪. לסכום זה יש להוסיף מע"מ, שכן נתוני הכנסות המשיבות מהחניה בחניון עזריאלי אינם כוללים מע"מ, בשעה שחברי הקבוצה נאלצים לשלם מע"מ כדין. סכום זה בתוספת מע"מ מגיע לסך של - **5,868,547 ש"ח.**

79. כמבואר לעיל, ההערכה הנ"ל היא שמרנית ומקלה עם המשיבות. הפרטים המלאים והמדויקים בקשר עם היקפי החניה בחניון עזריאלי נמצאים בידי המשיבות, ומשכך נזקי חברי הקבוצה במצטבר יהיו ניתנים לחישוב באמצעות נתונים אלה, במהלך בירור התביעה עצמה.
80. למבקש ולחברי הקבוצה נגרמה עוגמת נפש מרובה, לנוכח מעשיהן ומחדליהן של המשיבות. חיובם של המבקש וחברי הקבוצה בדמי חניה, בניגוד להוראות הדין, תוך ניצול מצוקתם ולקוחותם הפיסית עוררו במבקש תחושות קשות.
81. מטבע הדברים המבקש וחברי הקבוצה אינם נוהגים לשמור קבלות ישנות, ומשכך ייתכן, כי בנסיבות העניין, הסעד הראוי יהיה פיצוי כולל לחברי הקבוצה או לטובת הציבור כולו.

ה. בתביעת המבקש מתקיימים כל התנאים לאישורה כתביעה ייצוגית

מטרות החוק והגשמתן במקרה דנא

82. סעיף 1 לחוק מבהיר מה הן ארבע מטרותיו. לחלן נראה, כי אישור התובענה דנא כייצוגית יגשים את ארבע מטרות החוק בסוגיה נשוא תובענת המבקש.

82.1. אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו:

82.1.1. המקרה דנא הוא מקרה מובהק של הפרת הוראות דין, באופן בוטה, יום יומי ובהיקפים נרחבים.

82.1.2. המקרה דנא חמור במיוחד, בשים לב לכך שמדובר בפגיעה בקבוצה גדולה של נכים בעלי מוגבלות פיסית קשה.

82.1.3. כפי שצינו לעיל, לתובענה זו חשיבות ציבורית והיא באה לקדם אינטרסים חשובים של החברה בכללותה, הרואה בשילובם בחברה של אנשים עם מוגבלות אינטרס חברתי מובהק.

82.1.4. המשיבות מסכלות את כוונת המחוקק להגן על זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, שבאה לידי ביטוי בשורה של חוקים וביניהם, חוק החניה לנכים וחוק השוויון לאנשים עם מוגבלות.

82.2. **מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין:** מרבית הנפגעים אינם מודעים כלל להפרת הדין ולפגיעה בהם. מכשיר התובענה הייצוגית הוא הדרך היחידה בנסיבות העניין לפיצוי הנפגעים ולמתן סעדים אחרים שיועילו לכלל חברי הקבוצה הנפגעת (צווי מניעה כמפורט להלן).

82.3. **ניהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות:** לא תיתכן מחלוקת, כי ניהול תובענת המבקש בדרך של תובענה ייצוגית יביא לחיסכון וביעילות במשאבים, שכן עדיף לפתור את המחלוקת נשוא התובענה בהליך אחד, מאשר באלפי הליכים נפרדים.

82.4. מימוש זכות הגישה לבית המשפט, לרבות לסוגי אוכלוסיה המתקשים לפנות לבית המשפט כיחידים – כאשר הנזק לכל אחד ואחד מחברי הקבוצה הוא נמוך ואינו מצדיק הגשת תביעה נפרדת, כמו במקרה דנא, תובענה ייצוגית היא הדרך היחידה למימוש זכות הגישה לבית המשפט לאלפי חברי הקבוצה.

83. סעיף 4 (א) לחוק קובע מי רשאי להגיש תביעה ייצוגית לפי החוק וסעיף 8 לחוק קובע את התנאים לאישורה של תובענה כייצוגית. להלן נראה, כי המבקש עומד בכל התנאים שנקבעו בחוק לאישור התובענה דנא כייצוגית.

84. למבקש יש עילה בתביעה כאמור בסעיף 3 (א) לחוק

84.1. סעיף 3(א) לחוק קובע, כי לא תוגש תובענה ייצוגית אלא בתביעה כמפורט בתוספת השניה לחוק או בענין שנקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש בו תובענה ייצוגית.

84.2. סעיף 1 לתוספת השניה לחוק קובע, כי ניתן להגיש תביעה ייצוגית נגד עוסק כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, בקשר לענין שבינו לבין הלקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו.

84.3. סעיף 1 לחוק הגנת הצרכן מגדיר את המונח "עוסק" בזו הלשון:

"עוסק" – מי שמוכר נכס או נותן שירות דרך עיסוק, כולל יצרן;

84.4. אין מחלוקת כי כל אחת מהמשיבות היא עוסק כהגדרת מונח זה בחוק הגנת הצרכן.

85. הגדרת הקבוצה

המבקש יטען כי יש להגדיר את הקבוצה, בהתאם להוראת סעיף 10 (א) לחוק תובענות ייצוגיות, באופן הבא:

"כל הנכים בארץ, שהונפק להם תג חניה כדין, אשר שילמו לחברת חניון עזריאלי (המשיבה 3) דמי חניה בחניון עזריאלי, החל מיום 7 באפריל 2005 ועד למתן פסק דין בתביעת המבקש" (להלן: "קבוצת התובעים" או "הקבוצה").

לחילופין, מתבקש בית המשפט הנכבד להגדיר את קבוצת התובעים באופן אחר לפי שיקול דעתו.

86. תביעת המבקש מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכל חברי הקבוצה
(סעיפים 4(א) ו-8 (א) לחוק)

86.1. כל עילות התביעה שיש למבקש כנגד המשיבות עומדות גם לכל חברי הקבוצה. הפרת החובות החקוקות על ידי המשיבות נעשו באותה הדרך, שפגעה ועדיין פוגעת בעשרות אלפי נכים.

86.2. השאלות המשפטיות והעובדתיות המהותיות בתביעת המבקש משותפות לתביעת כל יחידי הקבוצה, שכן הוראות הדין הרלבנטיות לתביעת המבקש חלות ביחסים שבין המשיבות לבין כל חברי הקבוצה.

86.3. תביעת המבקש מעוררת שאלה בעלת חשיבות ציבורית רבה, הנוגעת לעשרות אלפי נכים בישראל.

87. יש אפשרות סבירה שהשאלות המשותפות לכל חברי הקבוצה תוכרענה לטובת הקבוצה (סעיף 8(א) לחוק

87.1. למבקש, כמו גם לכל יתר חברי הקבוצה, עילות טובות כנגד המשיבות.

87.2. מאחר שגביית דמי חניה מחברי הקבוצה מנוגדת לחוק חניית נכים, הרי שהמשיבות פועלת בניגוד לדין. משכך ישנה סבירות גבוהה כי השאלות המשפטיות המשותפות לחברי הקבוצה אף תוכרענה לטובתם.

87.3. חברי הקבוצה זכאים לכל הסעדים המפורטים להלן ולמצער לחלקם. לא תיתכן מחלוקת, כי המשיבות אינה יכולות להמשיך ולחייב נכים בדמי חניה בחניון עזריאלי, משכך לחברי הקבוצה מוקנית זכות לקבל סעד האוסר על המשיבות להמשיך ולחייב נכים בדמי חניה בחניון עזריאלי.

87.4. הוראות החוק שהופרו ומופרות על ידי המשיבות ברורות, נהירות ואינן משתמעות לשני פנים, משכך ישנה יותר מפשרות סבירה כי השאלות המשותפות לכל חברי הקבוצה תוכרענה לטובת הקבוצה.

88. תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין

88.1. מכשיר התביעה הייצוגית הוא כלי יעיל, ראוי והולם לקידום אינטרסים חברתיים, אכיפת חוקים והרתעה מפני הפרתם.

88.2. התובענה דגא נועדה לקדם, בין היתר, אינטרס ציבורי חשוב, שכן גם המחוקק וגם החברה בכללותה רואים בשילובם בחברה של אנשים עם מוגבלות אינטרס ציבורי מובהק.

88.3. סכום התביעה האישית הוא נמוך ואין בו כדי להצדיק ניהול תביעה אישית פרטנית ומאידך הנזק הממוני המצטבר לחברי הקבוצה עולה על 5 מיליוני ₪. משכך – רק תובענה ייצוגית תביא להפסקת הפרת הוראות הדין על ידי המשיבות ולאכיפת הוראות הדין.

88.4. רבים מתברי הקבוצה אינם מודעים כלל וכלל לזכויותיהם, מה גם שהסדרי החניה והתשלום בעד החניה הנהוגים על ידי המשיבות בחניון עזריאלי אינם מאפשרים לאף בעל כלי רכב לצאת מהחניון מבלי לשלם בעד החניה. שיטת הפעולה, לפיה נוהגות המשיבות במסגרתה הכניסה והיציאה מהחניון הם באמצעות שערים חשמליים, ללא נוכחות של סדרן או שומר ביציאה, מאלצים את חברי הקבוצה לשלם בעד החניה בחניון עזריאלי שלא כדין. המשיבות פועלות באותו האופן במשך שנים באין מפריע.

88.5. אם לא תאושר התובענה כייצוגית, המשיבות עלולות לפרש זאת שלא כהלכה, כאילו ניתן להן היתר להמשיך ולהפר את הוראות הדין. כך ייצא שתסוכל אחת ממטרות החוק העיקריות, היינו אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו.

88.6. זאת ועוד – אם לא תאושר התובענה כייצוגית יהיה בכך לשדר מסר שלילי לעוסקים רבים אחרים, לפיו אין כל חובה לקיים את הוראות חוק תניה לנכים.

88.7. כך ייצא שכוונת המחוקק לשלב בחברה אנשים עם מוגבלות, כביטוייה בחוק השוויון לאנשים עם מוגבלות, תסוכל ותהפוך לסיסמא ריקה מתוכן.

89. קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת

המבקש ייוצג בתובענה על יד עו"ד ניצן גדות ואבנר גבאי, אשר להם ניסיון רב בניהול תביעות ייצוגיות.

90. קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב

90.1. התובענה הוגשה על ידי המבקש בתום לב.

90.2. המבקש וב"כ ינהלו את התובענה וייצגו את חברי הקבוצה בתום לב.

90.3. אין כל ניגוד עניינים בין המבקש לבין חברי הקבוצה, משכך אין כל חשש לחוסר תום לב מצדו של המבקש.

הסעדים

91. לאור כל האמור לעיל, זכאים המבקש וכל אחד ואחד מחברי הקבוצה לסעדים המפורטים להלן, כולם או חלקם:

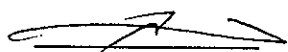
91.1. פסק דין המחייב את המשיבות להפסיק באופן מיידי חיובם של נכים בעלי תג חניה לנכה בדמי חניה, בחניון עזריאלי.

91.2. פסק דין המורה למשיבות להציב בעמדות התשלום לחניה שבקניון עזריאלי ובחניון עזריאלי ובנקודות היציאה מהחניון, שלטים גדולים וברורים המבהירים, כי נכים בעלי תג חניה לנכה פטורים מתשלום בעד החניה בחניון עזריאלי.

- 91.3. להשיב לחברי הקבוצה את כל הסכומים שנגבו מהם בגין החניה בחניון עזריאלי, וזאת החל מיום 7 באפריל 2005.
- 91.4. לחילופין – ליתן כל סעד אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה, או לטובת הציבור, כפי שימצא בית המשפט הנכבד לנכון בנסיבות העניין.
- 91.5. לחילופין, ליתן פסק דין המצהיר, כי המשיבות מפרות את הוראות הדין כמבואר בבקשה זו.
- 91.6. לחילופין חילופין, ליתן כל פסק דין הצהרתי הנראה לבית המשפט נכון וצודק בנסיבות העניין.
- 91.7. לפסוק למבקש גמול בהתאם להוראות סעיף 22(א) לחוק.
- 91.8. לחייב את המשיבות לשלם למבקש הוצאות משפט, לרבות שכר טרחת עו"ד כפי שיחליט בית המשפט הנכבד, בתוספת מע"מ כחוק.

92. סיכום

- 92.1. כוונת המחוקק לעודד שילובם בחברה של אנשים עם מוגבלות, להגן על זכויותיהם ולאפשר להם למצות את מלוא יכולותיהם, תסוכל ללא התערבות והגנת בתי המשפט.
- 92.2. אינטרסים כלכליים של המשיבות והרצון להגדיל את הכנסותיהן של המשיבות אינם מצדיקים הפרת הוראות הדין.
- 92.3. המשיבות פועלות באופן יומי באופן הפוגע בחברי הקבוצה, בניגוד להוראות הדין.
- 92.4. תביעתו של המבקש עומדת בכל התנאים לביטול כתביעה ייצוגית מכוח הוראות החוק.
- 92.5. אשר על כן, מתבקש בית המשפט הנכבד לאשר את ניהולה של תובענת המבקש על דרך של תביעה ייצוגית.
- 92.6. לבקשה זו מצורף תצהירו של המבקש התומך בעובדותיה.

ניצן גדון, עו"ד

ב"כ המבקש

אבנר גבאי, עו"ד